

3-6 YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

*Günümüz çocuklarının isteklerinin çoğu,
ihtiyaçlarının ise pek azı karşılanıyor.*

Jesper Juul (Yazar)

3-6 yaş gelişimi kendi içerisinde birçok farklılık göstermektedir. Bu yaş dönemi yıllara göre ele alınacak olursa;

3 yaşındaki çocuk artık, çevresinde kendisinden bağımsız bir dünyanın varlığını ve kendisinin o dünya içinde bir birey olduğunu kabul eder. Bu evrede çocuk kendine özel ayrı bir benlik ve cinsiyet duygusu geliştirmeye başlar. 3 yaşını dolduran çocuklar hem fiziksel, hem de zihinsel özellikleri bakımından oldukça gelişmiş durumdadır. Çocuğun hareket koordinasyonu artmış, el becerileri oldukça gelişmiştir. Kalem kullanmaya, çizgiler çizmeye başlar. Dış dünyaya ilişkin sorular sorar ve çok meraklıdır.

Sosyal anlamda çok gelişmiştir. Bu dönemde yetişkinlerden çok yaşlılarıyla bir arada olmak ister. Benmerkezcilik daha azalmış olduğu için grup oyunlarında daha az sorunlar yaşar. Arkadaşlarıyla birlikte olmak için zaman zaman onların isteklerine de cevap vermesi gerektiğini öğrenir. Bu sebeplerden dolayı çocuğun yaşlılarıyla bir arada olabilecekleri ortamlar oluşturmak faydalı olacaktır. Bu, dil gelişimini de destekler.

Özellikle bu dönemde çocuk, çevresindeki yetişkinlerin sorun çözme biçimlerini taklit eder. Yani bir problem çıktığında anne-babası agresif (sınırlı) davranıyorsa, çocuk da benzer durumlarda agresif (sınırlı) davranmayı öğrenir.

Çocukların zaman içerisinde bağımsızlıklarını öğrenebilmeleri için kendi kendilerine yetmelerine ortam hazırlamak gereklidir. Bunun için ona, giymek istediği kıyafeti kendisinin seçmesi gibi fırsatlar sunulabilir. Böylece kararlarına saygı duyulduğunu hissetmesi, karar verme becerisini de arttıracaktır.

Düzen alışkanlığının kazandırılması için "Oyuncakların dağılmış, istersen birlikte toplayalım." diyerek teşvik edilmeli ve ardından başarısı fark edilmelidir.

4 yaş çocuğu, isteklerinin anında yerine getirilmemesini anlayışla karşılamayı öğrenmeye başlar. O, artık kendi dışındaki dünyanın kuralları olduğunu, başkalarının hak ve istekleri olduğunu görür, beklemeyi öğrenir. 4 yaş çocuğu değişken bir görünüm sergiler.

Sorgu çağı, 4 yaşında en yüksek düzeye ulaşır. Çocuğun sorgu çağını yaşadığının bilincinde olarak tüm sorularını sabırla yanıtlamak gerekir. Zihinsel gelişimi için çocukların sorularına uygun ve

doğru yanıtlar bulması, öğrenme isteğinin kırılmaması açısından önem taşır.

Çocuğa zenginleştirilmiş bir yakın çevre ortamı sunmak; birlikte yürüyüş, gezi, sinema, konser, maç gibi farklı türdeki ortak etkinlikler yapmak, dış dünyayı öğrenebilmesi ve sosyal yönünün gelişimi açısından yararlı olacaktır

Çocuklar bu dönemde çok hareketlenirler ve tehlikelere maruz kalma olasılıkları artar. Kazaların en fazla rastlandığı yaş, 4 yaş civarındır. Bu nedenle de anne-babaların çok dikkatli olmaları gerekir. Burada çocuğu hem korumak, hem de birçok şeyi denemesine fırsat vermek oldukça zor bir ayardır. Genellikle çocuğun güvenliği ön planda tutulmalıdır. Ancak, bunu yaparken çocuğun yaşam deneyimiyle öğreneceği şeylerin de zihinsel, fiziksel, duygusal gelişim açısından önemi olduğu unutulmamalıdır.

5 yaş çocuğu daha bilgili ve olgun görünümündedir. Çevresine karşı dostça bir yaklaşım içerisindedir. En belirgin özellikleri arasında, yeterli ve dengeli oluşu gelmektedir.

4 yaş çocuğu, yarım bırakılan bir şeye karşı duyarsızken 5 yaş çocuğu başladığını bitirmeyi sever.

Artık, daha çabuk karar verir. Koşar, hoplar zıplar; dolayısıyla büyük kas hâkimiyeti gelişmiştir. Yazı yazmak, makasla kâğıt kesmek gibi küçük kas becerileri gerektiren işleri yapmaya başlar. 5 yaşına gelen çocuklar artık, yetişkine çok daha az ihtiyaç duyar hale gelmiştir. Düzenli cümleleri ile insanlarla olan kişisel ve sosyal ilişkilerini artırmıştır.

Anne-babanın bu dönemde çocukların sorularına sabırla cevap verip, olayları sebep-sonuç ilişkisi içinde anlatması, çocuğun sözcük bilgisinin artması, merak duygusunun tatmini, neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneğinin gelişmesine katkı sağlar. Ayrıca; anne-baba çocuğun gelişimini destekleyebilmek amacıyla ona, yaşına uygun sorumluluklar vermelidir. Bu nedenle; çocuğun giyinme, temizlik vb. gibi kendi öz bakımının neredeyse tamamını kendisinin karşılaması, oda toplaması, eşya yerleştirmesi, yemeğin hazırlanmasına-toplanmasına yardım gibi evde bazı görevleri olmalıdır. Bu, çocuğun kendine güvenmesi, değerli ve önemli hissetmesi açısından çok önem taşır.

Bu yaş korkuların sıkça görüldüğü bir yaştır. Bu korkularını tanımlamakta güçlükler yaşar. Bu durumda çocuğu dinlemek, korkusunun nedenini anlamaya çalışmak ve sakinleştirmek gerekir.

Çocuğun ilk altı yılı, bireyin gelişiminin temel taşlarını oluşturması, temel bilgi ve becerilerin bu erken gelişim yıllarında kazanılması nedeniyle büyük önem taşır. 0-6 yaş arası çocuk gelişiminin hızla yönlendiği kritik yıllardır. Bu erken gelişim yıllarında temeli atılan fiziksel-motor gelişimi, sosyal-duygusal gelişimi ve bilişsel gelişim ileri yaşlarda yön değiştirmekten çok, aynı yönde gelişme gösterecektir. Araştırmalar, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını büyük ölçüde biçimlendirdiğini ortaya koyar. Çocuk, 0-6 yaş döneminde; sevgiyi, özgüveni, yeteneklerini, paylaşmayı, cesaretli olmayı, insanlarla sağlıklı iletişim kurmayı öğrenir.

Kızılca Anaokulu

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi